

„Strausst csak igényesen szabad játszani”

Szalatsy István a Cigánybáróról

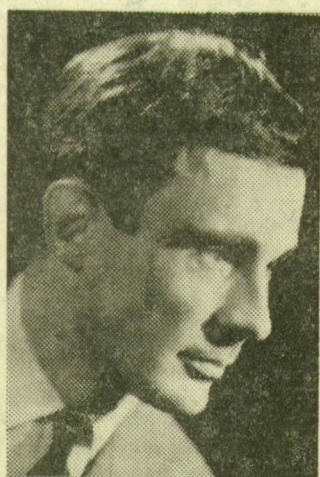
A szlovákiai Fátából, hegyi nyaralásból visszatérve váratlan hír fogadta: vezényelni kell a *Cigánybárót*. Hazudna, ha eltitkolná, a hír kellemes, igaz, csak másfél hét áll rendelkezésre az előkészületekhez, de hát elég régen dirigált utójára a szabadtéri játékokon: a megbízatás megtiszteltetés. Ha azonban az érem másik oldalát nézzük, Szalatsy István, az ismert szegedi művész, őszinte sajnálkozással vette tudomásul a történeteket...

Willy Boskovskyhoz, a bécsi filharmonikusok koncertmesteréhez, a néhai császárváros világhíres szilveszteri matinéhangversenyeinek dirigenséhez, a Strauss-muzsika kiváló interpretátorához baráti szálak fűzik.

A közelmúltban két levelet is kaptam tőle, amelyben nagy várakozással tekintett második szegedi fellépése elé, leplezetlen örömmel készült hozzánk, a személyes találkozás időpontját is tisztáztuk. Most hallom a hírt, kórházba került, nem tudom mi történhetett. Nagy kár, Boskovsky remek muzsikuss, nagyszerű ember.

— Először vezényelt a Cigánybárót, a felkészülési idő meglehetősen rövid.

— Valóban. Bár meg kell jegyezni, a Szegeden eltöltött évek, szerénytelenség nélkül mondhatom, nagy

színházi, színpadi rutinja biztatott fel, elvállalhatom.

— Ha szóba jön Johann Strauss művészete, ismét előkerülnek az úgynevezett hagyományos kategóriák: komolyzene — könnyűzene. Strauss lenne az a bizonyos átmenet, ami az operai-szimfonikus muzsika felől könnyebbnek, az operettek világában veretesebb, súlyosabb világnak látszik. Mégis azt hiszem, éppen a keringőkirály életműve a legalkalmasabb bizonyíték a fenti kategóriák avultságára: komoly- és könnyű- helyett inkább jó és rossz zenéről érdemes beszélni.

— Egyetértek, számomra csak egyetlen megkülönböztetés létezik: igényesen játsszunk valamit vagy igénytelenül. Strauss pontosan azok közé tartozik, akiket vagy igényesen szólaltassunk meg vagy sehogy. A Cigánybáró zenei tolmácsolásában magas fokú operai, szimfonikus megfogalmazásra törekszünk, a közreműködő kiváló énekesek, Operaházunk vezető művészeinek szereplése eleve garanciát nyújt erre. Strauss keringőkultúrája rendkívül

differenciált ritmikájában, melodikájában, hangulatában. Eppen abban különbözik, annyiban volt több Strauss a valcereket komponáló kortársaknál, hogy polkái, keringői, indulói, csárdásai, verbunkosai igen széles színskálájúak, más-más hangulatot idéznek föl. Magának a Cigánybárónak zenei anyaga a straussi választék bőséges terítékét kínálja — ezt akarjuk sokrétűen, differenciált ritmikai árnyalatokkal és dinamikával bemutatni.

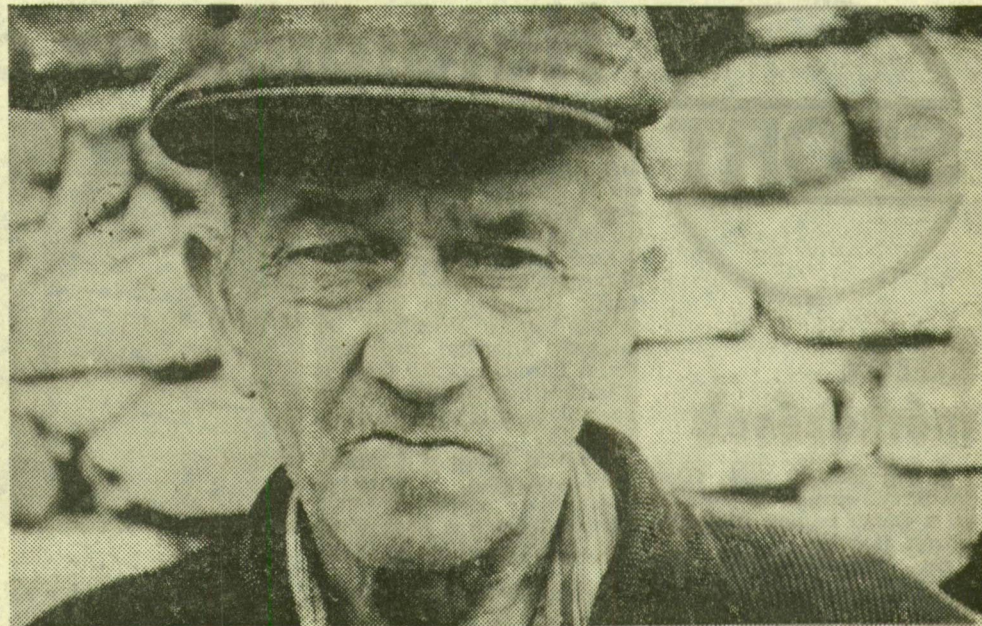
— A Cigánybáró harmadszor szerepel a szabadtéri műsorban, korábbi előadásain is rendszerint népszerű Strauss-kompozíciókkal egészítették ki a darabot, hogy szolistáknak, táncosoknak alkalmat adjanak egy-egy önálló számra, jelenetre.

— Az eddigiektől eltérően, Mirabella szerepére Szilvássy Margitot szerződtetve, elhangzik egy kuplé és duett, melyek eredetileg ugyan Cigánybáró-számok, ám korábban kimaradtak a darabból. A másik újdonságot a harmadik felvonás ígéri, ahol a *Mesél a bécsi erdő* helyett a *Déli rózsák* keringőre táncol majd Kun Zsuzsa és Sipeki Levente.

— Mit ígér még a nyár, és mivel várja az őszi színházi évad Szalatsy Istvánt?

— A Cigánybáró két előadása között, augusztus 14-én izgalmas kontrasztot látszik egy Bach—Händel koncertem a dombon, a szegedi szimfonikusokkal, Lehotka Gábor orgonaművész-szel, Berdál Valériával, Román Zoltánnal, Kovács Kálmánnal, Várady Zoltánnal. Aztán a jövő színiévszázad első operabemutatóját vezényelem októberben, a *Traviátát*, ahol először dolgozom együtt Horváth Zoltánnal, új operarendezőnkkel.

Nikolényi István

Majd rájön!

Boldog ember lennék, ha kimondanám: csak kezembe veszem az írást, elolvasom, és tudom, mi van benne. Akad olyan papíros, amit forgathatok reggeltől estig, vakarhatom a fejem búbját, amíg csabai szeres kezelésre nem szorul, és még mindig nem értem, körülbelül se. Ha rosszul jön ki a lépés, néha több ilyen írás is összefutott.

Sokat tapasztalt öreg ismerősöm mondta ki a nehéz esetekre szóló igazságot. El ne felejtse, fiam! Csúnyán ír az orvos, de a patikus megérti. Amit a jogász ír, azt viszont csak másik jogász érti meg. Vagy az se.

Kovács Ferenc szegedi olvasónk kért meg, mondjam meg neki, van-e földje, vagy nincsen. Egyik oldalról ő úgy tudja, hogy van — ezek a levelek azt mondják —, a másik oldalról meg úgy tudja, hogy nincsen. Jó pár levele erre is van.

NÉGY JOGÁSZ

Elolvastam ezt is, azt is, mondanám is, amit kihámoztam belőle, de megakad a torkomon. Be kell látnom, nem tanultam ezt a nyelvet, felelősséggel kontárként se bukdácsolhatok szavai között. Gyanítom, ott van a kutya elásva, ahol azt írja az egyik, hogy 1 hold 1376 négyszögöl, 50 aranykoronás föld tulajdonjogát visszaitéli Kovács Ferencnek és feleségének. Gondolom, más lehet a tulajdonjog és más a földhasználati jog, hiszen nem azért szervezték a téveszket annak idején, hogy most csak úgy visszaitélsék a földet. Biztos, ami biztos, elmegyek tanácsot kérni ismerősömhöz, a jeles jogászhoz. Azzal a boldog tudattal távozom, hogy mindent értek. Talán a sírig elartana ez a boldogság, ha egy másik jogász a másik oldalt erősítve kételyeket nem ébresztene bennem. Beszéltem harmadik jogtanácsossal is, negyedikkel is. Bonyolult az élet, sok olyat mondanak, amire eddig nem gondoltam.

Sietek tisztázni: ennyi üresjáratú bevezetőt nem azért írtam én, mintha ki akarnám játszani ezt a riportot a jogászyelvnek ellen. Jó lenne ugyan a napi élet-höz hozzáreformálni egyszer, mert sokan tévelyegnek özszegubancolódo útjain, de szürke ember ne avatkozzon ilyesmibe. Azt a szónoki kérdést akarom csak föltenni ilyen hosszú nekifutás után, megeshet-e, hogy Kovács Ferenc, a jogászi nyelvben nálam is palléroztalan 65 éves ember egymagában nem tudja megfajítani a nagy rejtvényt. És ha megeshet, joga van-e a maga módján tisztázni.

Hozzáértő emberrel levelet írt a domaszéki Szőlőskert Szakszövetkezetnek, hogy vitás ügyeiket hozzák egyenesbe. Jogos a szándék akkor is, ha utólag se tudom eldönteni, jó úton jár-e egyáltalán. Húsz forintért írják a levelet, de talán többet is megérne, ha válasz is jönne rá. Ödivatú hivatalos fordulatokkal szerkesztették a levelet, az is benne van, elvtársi üdvözléssel kéri, hogy a jelen felszólítólevél kézhezvételétől számított 15 napon belül a földet használatba visszaadni szíveskedjenek. Másik 20 forintért másik levél íródik. Több válasz arra se jön, mint az elsőre. Időközben egyesült két szakszövetkezet Domaszéken, az így létrejött újba is elmegy a maga igazáért — vagy vélt igazáért — Kovács bácsi. Tisztázatlan problémái maradnak itt is, mert mások tanácsára keresett egy újabb embert, neki is előadja a panaszát. Hogy az elnök ezt mondta, meg azt mondta.

Hallgatja az illető a sok panaszt, és azzal zárja le, hogy ezzel így nem sokra megy. Mondta az elnök? Nem mondta? Ki bizonyítja be? Írjunk egy tisztességes levelet, kérjük meg a szövetkezetet vezetőjét, írásban válaszoljon az eddigi levelekre. Meg is írják, 20 forint nélkül, géppel, két példányban.

Itt kopogott be hozzám Kovács Ferenc. Lehet-e az, hogy az ő szavát már egyszerűen figyelembe se veszik? Visszakapta a saját levelét! De egy kumma szó nincs odaírva, miért. Nézem én is. A háttára ráütöttek egy nagy lktatóbélyegzőt, és tintával fölé írta valaki: Elnöknek. Több semmi.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam. Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

tam. Se szó, se beszéd, csak visszaküldik a levelet. Ohó, megvan! Kézzel nincs aláírva. Ejnye, ejnye.

— Gondolja, hogy azért? Tíz év alatt ki nem talál-tam volna

Kezemből a nálam maradt hivatalos aktával, azon medítálok, ki lehet, aki így küldi vissza egy öregember sokadik panaszát. Visszadobja! Tévedés lenne? Szándékos? Pökhendiség? Az elnök maga is paraszt volt, akár csak mostani ügyfele. Fejébe szállt volna a dicsőség? Tudván tudom, nincs bársonyszéke. Közönséges faszékből is mostanában jutott külön ülőke a nagy átalakítások után. Egyik ember nem érdemel meg a másiktól annyit, hogy tisztességesen figyelemztessék: legyen szíves kézzel is aláírni?

Fogtam magam, alkalmi fuvarral elmentem az elnökhöz. Persze, hogy segíteném Kovács bácsi ügyét is, de az is érdekelt, hogyan intézhet-nek el így egyáltalán egy ügyet.

Kertelés nélkül mondja az elnök, Németh József, hogy azt a levelet ő küldte vissza.

— Miért?
— Mert nem volt aláírva.
— De legalább két sort mellé!

— Én nem írtam semmit. Azt mondta valaki, tegyem csak bele egy borítékba, majd rájön a koma, mi a baja. Spekuláljon rajta! Rá is jött. Meg tudom mutatni, hogy rájött magától is.

Kedves Németh elvtárs! Ha én erre azt mondanám, túlságosan „örmeisteri” ez az eljárás, minden mai örmester tiltakozna ellene. Tisztáz-nunk kell: Aki asztal mellé ül, éppen úgy embernek kell maradnia, ahogy az volt a barázdában, az eke szarvánál. Sőt. Több emberségre van szüksége, mert sok ember ügyét intézi. Ispáni virtushoz hasonló ez így.

De csak az egyik oldalról virtust. Mert elment végül Kovács bácsi a járási hivatalhoz is. Jegyzőkönyvből foglalták panaszát, és hivatalosan elküldték Németh József elnöknek. Csoda történt. Napokon belül megszületett a válasz. Kovács bácsi hosszú évek óta húzódo gondjaira nem kaphatott feleletet, de a hivatalnak címzett indoklásból egy másodpéldányt kegyelemből ő is kaphatott.

Csak annyi megbecsülést kérünk a buktatók tengerében tébláboló embereknek, amennyit a hivatalok kapnak.

Horváth Dezső

Szegeden a Rómeó és Júlia stábja

A szabadtéri nagyszínpadon a Cigánybáró együttese dolgozik, de a színházban már megkezdődtek az augusztus 11-én bemutatásra kerülő Shakespeare-tragédia, a Rómeó és Júlia próbái. A Vámos László rendezte produkcióban sok kiváló fővárosi és vidéki színész működik közre, közöttük természetesen szegediek.

A kriptajelenet próbáján: Darvas Iván (Escalus), Kátay Endre (Montague), Miklós Klára (Capuletne) és a címszereplők: Kútvolgyi Erzsébet és Kalocsai Miklós.

Siflis József felvétele

A Szegedi Ünnepi Hetek mai programja

XIII. Szegedi Nyári Tárlat a Horváth Mihály utcai képtárban.

Samu Katalin szabadtéri szoborkiállítás a Tanácsköztársaság úti sétányon.

Ötös- és ékszerbemutató a Képcsarnok Kárász utcai bemutatótermében.

Károlyi Lajos-emlékkiállítás a Sajtóház művészklubjában.

Lechner Lajos-emlékkiállítás a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában.

Képzőművészet a színpadon című kiállítás az újszegedi November 7. Művelődési Központban.

Szeged környéki népelet című kiállítás a tápéi művelődési házban.

A szegedi könyv a nemzetközi könyvvénben címmel a Somogyi-könyvtár könyvrítkaságainak bemutatója az olvasóteremben.

Élő szegedi képzőművészet címmel a Móra Ferenc Múzeum kiállítása a Szegedi Galéria termében.

Textilipari rekonstrukció

Jó ütemben halad a textil-rekonstrukciós beruházások kivitelezése, a vállalatok többsége jól oldotta meg ezzel kapcsolatos feladatait — állapították meg a Könyvüipari Minisztériumban.

A rekonstrukció eddigi eredményei nyomán a textil- és textilruházati ipar további hitelkérelmeit bírálták el, s hagyták jóvá a közelmúltban. E döntésekkel

csaknem 900 millió forint értékű újabb — zömében 1973-ban kezdődő — beruházásra adtak engedélyt. Ezen belül elsősorban a gyapjú- és a kötőszövőiparban láthatnak hozzá hatékonyan ígérkező rekonstrukciós célok megvalósításához. Mindez várhatóan évente több ezer tonnával több fonalat, kötött és hurkolt készletet jelent.

NINCS BÁRSONYSZÉK

Ferenc. Lehet-e az, hogy az ő szavát már egyszerűen figyelembe se veszik? Visszakapta a saját levelét! De egy kumma szó nincs odaírva, miért. Nézem én is. A háttára ráütöttek egy nagy lktatóbélyegzőt, és tintával fölé írta valaki: Elnöknek. Több semmi.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hosszú évekig raktam egymásra aktákat, de ilyen esettel még nem találkoztam.

Hungaropán üzem

A minap végleg üzembe helyezték az orosházi üveggyár Hungaropán üzemét. A 23 millió forintos költséggel épült új üzemben a vevők kívánságának meg-

felelő méretben és változatban fémkeretes ajtókat, ablakokat készítenek. Az üzem nemcsak a hazai igényeket elégíti ki, exportra is termel.